Ljungby kommun

Diarienummer: MB-2024-1888

Riktlinjer

för utsläpp från fordonstvätt i Ljungby kommun

Gäller från:	2024-10-16
Gäller för:	Ljungby kommun
Globalt mål:	
Fastställd av:	Miljö- och byggnämnden
Dokumentansvarig förvaltning:	Miljö- och byggförvaltningen

Ett utskrivet dokument är alltid en kopia, giltig version finns alltid på intranätet.

Ljungby kommun

Innehållsförteckning

Syfte och inledning 3
Utsläppskrav 3
Vattenförbrukning 4
Provtagning 4
Årsrapport 5
Egenkontroll 5
Tvättkemikalier 5
Definitioner 6

Ljungby kommun

Syfte och inledning

Avsikten med riktlinjerna är att vara ett stöd för både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare. Syftet är att bedömningen av fordonstvättar skall bli så likartad som möjligt och följa gällande nationell vägledning om fordonstvättar. Nedanstående riktvärden utgår från Naturvårdsverkets tillsynsvägledning om fordonstvättar (Tillsynsvägledning fordonstvättar (naturvardsverket.se)).

Enligt miljöbalken är alla som tvättar fordon skyldiga att vidta de försiktighetsmått som krävs för att motverka negativ påverkan på miljön. Tvättkemikalier och smuts från fordonen förorenar reningsverkens slam och via sjöar, dagvatten- och vattendrag. Därför är det viktigt att välja kemikalier med så liten miljöpåverkan som möjligt, hushålla med vatten och energi och utnyttja möjligheter till återvinning. Vid yrkesmässig verksamhet ska bästa möjliga teknik användas.

Riktlinjerna anges för enkelhetens skull som ”ska”-krav men det är viktigt att poängtera att varje enskilt ärende är unikt och skall bedömas utifrån dess förutsättningar. Verksamheter som inte klarar riktlinjerna kan föreläggas att vidta åtgärd och/eller förbjudas att släppa ut avloppsvatten. Verksamhetsutövaren har bevisbördan för att miljöbalkens allmänna hänsynsregler uppfylls och därmed säkerställer att avloppsvatten från verksamheten är tillräckligt rent för att släppas ut.

Utsläppskrav

Utgående vatten från fordonstvättanläggningar ska ledas till spillvattennätet och uppfylla riktvärdena enligt tabell 1 vad gäller maximal mängd förorening per tvättat fordon. Krav på analys av ytterligare parametrar kan komma att ställas vid behov. Om riktvärdena inte efterlevs ska åtgärder vidtas annars kommer tillsynsmyndigheten/VA-huvudman att förelägga att vidta åtgärder eller förbjuda utsläpp. Tvättanläggningen ska dessutom vara konstruerad så att tvätt inte kan ske då reningsanläggningen är ur funktion.

Tabell 1, riktvärden för utsläppsmängder:

Analysparameter	Personbil	Tyngre fordon, en fordonsenhet
Samlingsparameter: bly, krom & nickel	5 mg/fordon	15 mg/fordon
Kadmium	0,05 mg/fordon	0,15 mg/fordon
Koppar	10 mg/fordon	30 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Mineralolja (oljeindex)	1,5 g/fordon	4,5 g/fordon
pH-värde	6,5 - 10	6,5 - 10

Vattenförbrukning

Vattenåtgången på anläggningen ska kunna mätas kontinuerligt och vattenåtgången per fordon ska kunna beräknas.

Förbrukningen av vatten ska inte överstiga 100 liter/bil (exkl. meddrag) samt 300 liter/större fordon (exkl. meddrag). Samtliga nyinstallerade anläggningar och anläggningar vid ombyggnation ska ha recirkulation av tvättvattnet på ungefär 80 %. "Gör-det-själv-hallar" ska också vara utrustade med vattensparande högtrycksspolning. Vattenförbrukningen på anläggningen ska optimeras så långt som det är rimligt.

Provtagning

Provtagning ska genomföras enligt tabell 2 när tvätten är högt belastad under perioden november-mars och tidigast en månad efter tömning av oljeavskiljare. Det är verksamhetsutövarens ansvar att beställning om provtagning utförs i god tid varje år. Miljö- och byggnämnden kan besluta om tätare och längre provtagningsintervall än vad tabell 2 visar.

Provtagningen ska vara flödesproportionell, om det är genomförbart. Samlingsprovet ska tas under minst sex timmar. Är det inte möjligt kan proverna tas med tidstyrd provtagning där delprover tas ut var femte minut eller tätare. Samtliga tvättar ska ha en separat provtagningspunkt där en automatisk provtagningsutrustning kan användas t.ex. en provtagningsbrunn. Är detta ej möjligt kan proverna tas ut i en punkt där det är god omblandning av vattnet.

För provtagning av spillvatten från fordonstvätt ska provtagningen utföras av en person med utbildning i enlighet med SNFS 1990:11 eller motsvarande. Provtagaren ska vara oberoende part. Efter provtagning ska provet omgående till laboratorium. Analysering av tagna prover ska utföras av ackrediterat laboratorium.

Provet ska analyseras på ämnen från tabell 1: bly, krom, nickel, kadmium, zink, koppar, pH och oljeindex.

Storlek	Provtagningsmetod	Intervall provtagning
Stor anläggning (Årsmedelvärde på minst 5000 personbilstvättar eller minst 1000 tvättar av tyngre fordon.)	Veckosamlingsprov	Varje år
Mellanstor anläggning (Årsmedelvärde på 1250–5000 personbilar eller 250–1000 tyngre fordon)	Dygnsprov	Varje år
Liten anläggning (Årsmedelvärde på mindre än 1250 personbilar eller 250 tyngre fordon)	Dygnsprov	Vart tredje år

Årsrapport

Samtliga verksamheter som bedriver fordonstvätt ska senast den 31 mars varje år skicka in en årsrapport till tillsynsmyndigheten som avser verksamheten under föregående år enligt de villkor för miljöfarlig verksamhet som står i verksamhetens beslut. För årsrapporteringen bör kommunens mall användas. En analysrapport på utgående tvättvatten enligt ovanstående stycke ska bifogas till årsrapporten. Verksamheter som är en liten anläggning (som hanterar under 1 250 personbilar eller 250 större fordon per år) ska skicka in årsrapport i samband med provtagning.

Redovisningen ska innehålla följande uppgifter:
- Bifogad analysrapport.
- Antal tvättade fordon och typ av fordon under provtagning.
- Beräkning av medelvärde för föroreningar per tvättat fordon i milligram.
- Beräkning av vattenförbrukning per tvättat fordon angivet i liter.
- Vattenförbrukning under provtagning.
- Provtagningsperiod.
- Datum för tömning av slam- och oljelager i oljeavskiljaren.
- Vem som är provtagare.
- Uppgifter om provtagningspunkt.
- Vilken provtagningsteknik (tids-/flödesstyrt) som används.
- Vilka tvättkemikalier som används vid provtagningen.
- Jämförelse av värdena ska ske mot Ljungby kommuns riktvärden i denna policy för fordonstvättar.
- Kommentar av eventuella överskridanden samt förslag på lämpliga åtgärder (handlingsplan).

Egenkontroll

Alla som bedriver en verksamhet som kan medföra påverkan på miljö eller människor är skyldiga enligt miljöbalken 26 kap. 19 § att kontrollera sin verksamhet. Miljöfarliga verksamheter som är tillstånds- och anmälningspliktiga omfattas av mer preciserade krav på egenkontroll eftersom de omfattas av förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll (SFS 1998:901). Skötsel och egenkontroll är viktiga förutsättningar för att verksamhetsutövare ska klara Ljungby kommuns utsläppskrav. Rutiner för skötsel och kontroll av tvättar samt reningsanläggningar ska finnas dokumenterade. Alla kontroller och åtgärder av betydelse för miljön ska journalföras.

Tvättkemikalier

För alla verksamheter gäller produktvalsprincipen, att undvika att använda sådana kemiska produkter som kan medföra risker för människor och miljö om produkterna kan ersättas med mindre farliga. När det gäller tvättkemikalier ska endast produkter som är miljömärkta enligt Naturskyddsföreningens/Kemikaliesvepets lista alternativt är Svanenmärkta användas. Vid speciella behov av detaljtvätt till exempel vid kraftig nedsmutsning ska endast produkter i enlighet med Naturskyddsföreningens miljökrav användas. För andra medel måste verksamhetsutövaren visa att medlet uppfyller motsvarande krav.

Dessutom ska kemikalier förvaras på ett sådant sätt att eventuella läckage eller utsläpp inte kan nå avlopp. Alla kemikalier som används i verksamheten ska vara tydligt uppmärkta och säkerhetsdatablad ska finnas tillgängligt.

Definitioner

Anläggningsstorlek

Liten anläggning
Anläggning med ett årsmedelvärde på mindre än 1250 personbilar eller 250 tyngre fordon.

Mellanstor anläggning
Anläggning med ett årsmedelvärde på 1250–5000 personbilar eller 250–1000 tyngre fordon.

Stor anläggning
Anläggning med ett årsmedelvärde på minst 5000 personbilstvättar eller minst 1000 tvättar av tyngre fordon. Dessa anläggningar är anmälningspliktiga.

Anläggning
Tvätthall, Gör-det-själv-hall (GDS-hall) avsedd för fordonstvätt, iordninggjord spolplatta utom- eller inomhus med avledning av vatten.

Ombyggnation
Som ombyggnad av fordonstvätt räknas genomgripande förändring eller utbyte av tvätt- eller reningsutrustning. Dessa förändringar eller utbyten kan exempelvis vara byte av portaltvätt, byte av tvättmetod eller ombyggnad av befintlig oljeavskiljare. Normalt underhåll eller service av tvätt- eller reningsutrustning omfattas inte.

Riktvärden
Med riktvärde avses ett sådant värde som om det överskrids medför en skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att värdet ska hållas.

Tillbyggnad
Som tillbyggnad räknas utökning av tvätthallsstorlek, tillägg av fler tvättplatser och dylikt. Tillbyggnad på exempelvis en bensinstation omfattas inte.

Yrkesmässig verksamhetsutövare
Förutom bensinstationer, åkerier, rekonditioneringsfirmor och liknande verksamheter där fordonstvättar säljs eller utförs i tjänsten ska till yrkesmässighet även räknas fordonstvätt eller avspolning hos föreningar, organisationer eller andra företag med en iordningställd tvättplats.

Recipient
Hav, sjö, grundvatten eller vattendrag som tar emot avloppsvatten.

Tyngre fordon

Lastbilar, bussar och traktorer med mera.